

ศึกษาแนวทางส่งเสริมการให้ทานของพุทธศาสนิกชน

ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

A Study of Guideline for Promoting the Giving of Buddhists in Khumueang Sub-district, Khumueang District, Buriram Province

พระอธิการบุญมี จิตวีโร

Phra Athikarn Boonmee Thitavirayo

วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Buriram Buddhist College, Mahachulalongkornrajavidyalaya

E-mail: boonmee.sawaspoon@gmail.com

ได้รับบทความ: 25 มีนาคม 2563; แก้ไขบทความ: 10 เมษายน 2563; ตอรับตีพิมพ์: 22 เมษายน 2563

Received: March 25, 2020; Revised: April 10, 2020; Accepted: April 22, 2020

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง “ศึกษาแนวทางส่งเสริมการให้ทานของพุทธศาสนิกชนตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์” มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการให้ทานในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท 2) เพื่อศึกษาการให้ทานของพุทธศาสนิกชน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการให้ทานของพุทธศาสนิกชน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ผลการวิจัยพบว่า 1) พุทธศาสนิกชน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ นับถือพระพุทธศาสนา เป็นพุทธมามกะ ให้ทานตามเทศกาลและประเพณีตามหลักพุทธศาสนาในวันสำคัญ เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันพระหรือวันธรรมสวนะ การทำบุญอุทิศส่วนกุศลต่าง ๆ เป็นต้น

2) การให้ทานตามหลักพุทธธรรมของพุทธศาสนิกชน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ชาวบ้านยึดถือปฏิบัติตามประเพณีการปฏิบัติเกี่ยวกับความเชื่อและศรัทธาในพระธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา เป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี นิยมทำบุญให้ทานแต่พระสงฆ์เพื่อทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ช่วยเหลือสังคม แสดงความมีน้ำใจต่อเพื่อนมนุษย์ในสังคมเดียวกัน เพื่อทำตามประเพณีกิจกรรมการให้ทานตามญาติผู้ใหญ่เคยนำปฏิบัติและสั่งสอนมา

3) แนวทางการส่งเสริมการให้ทานของพุทธศาสนิกชน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ การส่งเสริมการให้ทานพุทธศาสนิกชนนั้น มีแนวทางการส่งเสริมอยู่ 4 แนวทาง

คือ การส่งเสริมความรู้และความศรัทธาเกี่ยวกับการให้ทาน การส่งเสริมวิธีการให้ทานที่ถูกต้อง การส่งเสริมการบำเพ็ญกุศล และการส่งเสริมการให้ทานตามเทศกาลและประเพณี เพื่อเป็นการส่งเสริมความสุขความสามัคคีให้เกิดในสังคมตามบรรพบุรุษที่ปฏิบัติสืบทอดกันมา

คำสำคัญ: แนวทางการส่งเสริม, การให้ทาน, พุทธศาสนิกชน

Abstract

Research article on “A Study of Guidelines for Promotion of the Giving of Buddhist, Khumueang Sub-district, Khumueang District, Buriram Province” have three objectives namely: (1) to study of giving in the scripture of Theravada Buddhism, (2) to study of charity of Buddhists in Khumueang sub-district, Khumueang district, Buriram province, (3) to study the guidelines for promoting the giving of Buddhists, Khumueang Sub-district, Khumueang District, Buriram province.

The result of study found that;

1) Buddhists in Khumueang sub-district, Khumueang district, Buriram province respect Buddhism and are Buddhamamaka to giving according to festivals and traditions according to Buddhism principles such as Makhapucha Day, Visakhapucha Day, Atthamipucha Day, Buddhist Holy Day, Merit for passed away persons and so on.

2) Giving according to the Buddhist principles of Buddhists in Khumueang Sub-district, Khumueang District, Buriram Province follows the tradition concerning belief and faith in teaching of Buddhism. People make the merit for Buddhists, to monks, to uphold Buddhism, which is often doing the activities as giving alms on the morning, give Sanghadana to Buddhist monks and also helping the society, to share professional knowledge and Buddhist knowledge, sacrifice property, have kindness to fellow human beings in the same society according to mature relatives used to practice and teach.

3) the guidelines for the promotion of giving of Buddhists in Khumueang Sub-district, Khumueang District, Buriram Province, there are four kinds of promotion such as (1) promote knowledge and faith in giving alms, (2) promoting the correct method of giving, (3) promotion of charity and

(4) promotion of festivals and traditions in order to promote happiness and unity in the society.

Keywords: Guidelines for Promotion, Giving, Buddhists

1. บทนำ

การให้ทานในสังคมไทยมีมาเป็นของคู่กันทุกยุคทุกสมัย เพราะคนไทยได้รับอิทธิพลจากคำสอนของพระพุทธศาสนาที่ว่า การให้ทานจะทำให้มีความสุข การให้ทานจะทำให้ไปเกิดในสวรรค์ การให้ทานจะทำให้ได้มนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ และนิพพานสมบัติ ความเชื่อเหล่านี้ล้วนเกิดจากหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาทั้งสิ้น จะเห็นได้จากอุปนิสัยคนไทยในตอนเช้าทุกวัน ตื่นเช้ามามีการทำบุญตักบาตร ซึ่งเป็นภาพที่เห็นกันอยู่ทั่วไป การให้ทานนั้นถือว่าเป็นการทำความดีเบื้องต้นของชาวพุทธก็ว่าได้ การให้ทานย่อมมีอานิสงส์ ส่งผลดีงามแก่ผู้ให้ทานทั้งหลาย แม้แต่พระพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์ ที่มาตรัสรู้ก็ล้วนแต่มาจากการบำเพ็ญทานบารมีทั้งนั้น ทานจึงเป็นเบื้องต้นของการบำเพ็ญบารมีของพระโพธิสัตว์ที่จะเป็นพระพุทธเจ้าในอนาคตเบื้องหน้า เป็นการปลูกฝังอัธยาศัยรักในการให้ทานในทุกภพทุกชาติ ทานที่ทานเหล่านั้นทำแล้วส่งผลเกิดเป็นบุญ และบุญที่สั่งสมมากขึ้นก็ย่อมนำไปสู่วิถีทางที่จะเข้าถึงความเป็นเลิศ การบริจาคทานหรือการให้ทานนั้น ผู้ให้ย่อมได้รับความสุข ย่อมมีความสุข เป็นสุขที่มั่นคง และถาวรยั่งยืน เพื่อแผ่ได้อย่างกว้างขวาง ยิ่งให้ก็ยิ่งเกื้อกูลเป็นประโยชน์สุขแก่ชนทั้งหลายโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การยอมเสียสละความสุขของตน ซึ่งถือว่าเป็นสุขส่วนน้อย เพื่อมุ่งประโยชน์สุขที่ยิ่งใหญ่ อันจะช่วยให้สรรพสัตว์ทั้งหลายพ้นทุกข์ได้ นั้นนับเป็นการเสียสละที่มีคุณค่า ที่ใสสะอาดบริสุทธิ์ พระโพธิสัตว์ทั้งหลายต่างก็ประพฤติตนในลักษณะนี้ ดังพุทธภาษิตที่กล่าวไว้ว่า ถ้าบุคคลพึงเห็นสุขอันยิ่งใหญ่ เพราะเสียสละสุขเล็กน้อย ผู้มีปัญญาพึงเสียสละสุขเล็กน้อย เพื่อให้เกิดสุขยิ่งใหญ่ (พระมหาสุวิทย์ วิเศษโสโก, 2541: 203-204)

การให้ทานในทางพระพุทธศาสนานั้น เน้นที่เจตนาอันบริสุทธิ์ คือ ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่นด้วยจิตเมตตา เพื่อขจัดความตระหนี่ ความเห็นแก่ตัว ละความโลภ ความโกรธ ความหลง ประสงค์มีชีวิตในปัจจุบันให้เป็นสุข อนาคตไปสู่สุคติ เพราะมีศรัทธา คือ ความเชื่อเรื่องของกรรม และผลของกรรม ประกอบด้วยปัญญาเป็นเครื่องพิจารณาด้วยดีแล้วจึงให้ทาน ดังนั้น เจตนาในการให้ทานของทายกผู้ให้ จึงนับได้ว่าเป็นส่วนสำคัญที่สุดและเป็นเบื้องต้นของการสร้างคุณงามความดี การให้ทานจะมีผลมากน้อยนั้น ขึ้นอยู่กับเจตนาและวัตถุทานที่ทำไป การให้ทานถือว่าเป็นเรื่องสำคัญอย่างหนึ่งในการบำเพ็ญบารมี ครั้นบรรพกาลก่อนที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าอุบัติขึ้น คนอินเดียโบราณถือว่า การให้ทานที่ได้อานิสงส์มากคือการฆ่าคนและสัตว์คราวละมาก ๆ เพื่อบูชาเทพเจ้า เชื่อและปฏิบัติสืบต่อกันมาอย่างนั้น

จนกระทั่งพระพุทธเจ้าอุบัติขึ้น พระองค์ตรัสและสั่งสอนใหม่ว่า คนและสัตว์ทั้งหลายต่างรักตัวกลัวตายกันทั้งนั้น รักสุขเกลียดทุกข์เหมือนกัน การทำทานที่ได้บุญต้องไม่ใช่ด้วยการเบียดเบียน หากแต่ต้องการฆ่ากิเลสตัณหาของตนเอง จึงเป็นการให้ทานที่มีแต่ความสุข โดยการให้เพื่อตนเองและผู้อื่นอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข การให้ทานทางพระพุทธศาสนาแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ 1) ระดับสามัญจัดเป็นทานบารมี 2) ระดับสูงขึ้นจัดเป็นทานอุปบารมี 3) ระดับสูงสุดจัดเป็นทานปรমัตถบารมี (ขุ.จรียา. (ไทย) 33/776-778) การให้ทานผู้ให้ย่อมก่อให้เกิดความปิติและความสุขทางใจ ในทางพระพุทธศาสนา พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสผลของการให้ทานไว้ 5 ประการ ในทหานานิสังสูตร (องปญจก. (ไทย) 22/56) คือ

1. ผู้ให้ทานย่อมเป็นที่รักที่พึงพอใจของคนมาก
2. สัตบุรุษผู้สงบยอมคบหาผู้ให้ทาน
3. กิตติศัพท์อันงามของผู้ให้ทานย่อมจรไปไกล
4. ผู้ให้ทานย่อมไม่ห่างเหินจากธรรมของคฤหัสถ์
5. ผู้ให้ทานหลังตายไปแล้วย่อมเกิดในสุคติโลกสวรรค์

การให้ทานของพุทธศาสนิกชนคนไทยในปัจจุบันก็มีการประพฤติปฏิบัติสืบทอดตามพระพุทธศาสนามาตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยา จนถึงยุครัตนโกสินทร์ตอนต้นก็ยังคงความเป็นพุทธ จุฑหมายยังเป็นไปเพื่อพระนิพพาน แม้กระทั่งเด็ดดอกไม้บูชาพระก็ยังมุ่งถึงซึ่งพระนิพพาน การบริจาคทาน นอกจากจะหมายถึง อามิสทานแล้ว ยังหมายเอาอภัยทาน และวิยาทานด้วย ซึ่งอามิสทาน อภัยทาน และวิยาทานนี้ ใช้เพื่อหวังประโยชน์ ยังยอมเป็นที่รักของคนหมู่มากได้รับเกียรติ เจริญด้วยศเป็นคุณธรรมสำคัญของพระโพธิสัตว์ตลอดจนถึงพระนิพพาน ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาแสดงไว้ว่า การบริจาคทานที่ยิ่งใหญ่มี 5 ประการ เรียกว่า ปัญจมหาบริจาค” (ขุ.พุทธ.อ. (ไทย) 9/2/44) คือ บริจาคทรัพย์ บริจาคอวัยวะ บริจาคบุตรธิดา บริจาคภรรยาและบริจาคชีวิต ที่พระโพธิสัตว์ได้สวดยพระชาติก็ทรงบำเพ็ญบารมีอันเนื่องปัญจมหาบริจาคเป็นคุณธรรมที่พระโพธิสัตว์จะขาดมิได้ ทานเป็นก้าวแรกแห่งการบำเพ็ญทานบารมีของพระโพธิสัตว์ผู้ปรารถนาจะเป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต (ที.สี.อ. (ไทย) 1/1/172)

ในคัมภีร์ชินาลังการฎีกา พระพุทธรักขิตาจารย์ได้อธิบายไว้ว่า พระพุทธองค์ได้รับบริจาคพระมั่งสและพระโลหิตเป็นทานเพื่อนำประโยชน์สุขแก่สรรพสัตว์ตลอดกาลทั้งปวง (พระพุทธรักขิตาจารย์, 2548: 219) การบำเพ็ญบารมีต่าง ๆ ของพระพุทธเจ้ากำหนดนับไม่ได้ โดยกล่าวเป็นคาถาไว้ว่า พระโพธิสัตว์นั้นได้ให้โลหิตมากกว่าน้ำทะเล ได้ให้เนื้อของตนเป็นทานจนชนะแผ่นดิน ได้ให้นัยน์ตามากกว่าดวงดาวในท้องฟ้า (พระพุทธรักขิตาจารย์, 2548: 229)

ส่วนการให้ทานของพุทธศาสนิกชน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นชุมชนอยู่ในเขตอำเภอเมืองใกล้ความเจริญ ชาวบ้านยังมีการทำบุญให้ทานตามจารีตประเพณี คือ ตื่นเช้ามามีการทำบุญตักบาตร ไหว้ และทำบุญตามหลักทางพระพุทธศาสนาตามประเพณี ฮีตสิบสอง คองสิบสี่ ทำบุญให้ทานในวันสำคัญต่าง ๆ มีความสนใจทำบุญตามหลักพระพุทธศาสนา คือ ทำบุญวันเข้าพรรษา บุญออกพรรษา บุญกฐิน บุญเทศมหาชาติ เป็นต้น ตามหลักพระพุทธศาสนาสอนให้เสียสละให้แก่ผู้อื่น แต่ผู้คนทั่วไปยังมีความโลภ ความโกรธ ความหลงเป็นพื้นฐานภายในจิตใจอยู่ ดังนั้น การให้ทานย่อมมีแรงจูงใจต่างกัน อย่างแน่นอน ส่วนบัณฑิตทั้งหลายที่มีในอดีตหรือปัจจุบัน ย่อมให้ทานโดยไม่เห็นแก่สุขใจ ด้วยกิเลส แต่ยอมให้ทานเพื่อกำจัดกิเลส กล่าวคือ บัณฑิตให้ทานเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น เพราะเป็นการกำจัดความตระหนี่ภายในและชักพอกจิตใจตนเองให้บริสุทธิ์ แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการให้ทานที่ดีย่อมจะเอื้อประโยชน์ตนเองและผู้อื่น แต่ในทางกลับกันถ้าให้ทานโดยผิดหลักการที่ดีที่ถูกต้องแล้ว ย่อมมีผลน้อยและอาจไม่เกิดประโยชน์อันใดต่อผู้ทำทาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมไทยพุทธทั่วทุกภาคของประเทศไทย คนไทยส่วนใหญ่ยินดีในการทำบุญให้ทาน แต่การให้ทานในปัจจุบันมีประเด็นที่ก่อให้เกิดปัญหาในการโต้แย้งทางความคิดเกี่ยวกับคำสอนและวิธีปฏิบัติ ในการทำบุญให้ทาน เพราะมีแนวคิดจารีตประเพณี และการปฏิบัติของชุมชนนั้น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องกับหลักศาสนา สาเหตุนี้จึงเป็นประเด็นเกี่ยวกับคุณค่าทางจริยธรรมในการให้ทานเสมอ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การศึกษาการให้ทานของพุทธศาสนิกชน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อต้องการทราบประเด็นปัญหา ที่มีอิทธิพลต่อชุมชนมานาน ตลอดจนถึงแนวคิดของผู้ให้ทานว่า ได้รับอิทธิพลจากคำสอนจากศาสนาหรือได้รับอิทธิพลจากจารีตประเพณี จากวรรณกรรมพื้นบ้าน หรือว่าให้ทานตาม ๆ กันมา จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่นำมาศึกษาเพื่อเป็นแนวทางแก้ไขในอนาคตข้างหน้า แล้วนำมาปรับประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ และนำไปสู่คำตอบทางวิชาการและเป็นประเด็นที่น่าสนใจในการทำงานวิจัยทางด้านพระพุทธศาสนาแก่ผู้ที่สนใจสืบต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักการให้ทานตามหลักพุทธธรรมในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท
2. เพื่อศึกษาการให้ทานของพุทธศาสนิกชน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
3. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการให้ทานของพุทธศาสนิกชน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources) จากพระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) จากเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย (Research Process) ตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหลักการให้ทานที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยประวัติการให้ทานของพุทธศาสนิกชนในพระพุทธศาสนาเถรวาท จากพระไตรปิฎก และเอกสารงานวิชาการต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยลงมือทำการสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์โดยส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบเครื่องมือแบบสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยนำเครื่องมือแบบสัมภาษณ์เก็บข้อมูลโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลสัมภาษณ์แบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายดังนี้

1. กลุ่มผู้นำพระสงฆ์ 5 รูป
2. กลุ่มผู้นำชุมชน 8 คน
3. กลุ่มอุบาสก-อุบาสิกา 10 คน

ขั้นตอนที่ 4 โดยวิธีการสัมภาษณ์รายบุคคลแล้วทำการบันทึก ถ่ายภาพวิดีโอภาพนิ่งอัดเสียง

ขั้นตอนที่ 5 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาพิมพ์เรียงเรียง แยกแยะในประเด็นต่าง ๆ ที่ศึกษาความสำคัญของปัญหา ความสำคัญของการให้ทาน และหลักการของการให้ทาน

ขั้นตอนที่ 6 ผู้วิจัยนำผลการศึกษามาเผยแพร่ในรูปแบบของวิทยานิพนธ์

4. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการให้ทานของพุทธศาสนิกชน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ แนวทางการส่งเสริมให้ความรู้และความศรัทธาในการให้ทานที่ถูกต้อง แนวทางการส่งเสริมวิธีการให้ทานของพุทธศาสนิกชนที่ถูกต้อง แนวทางส่งเสริมการบำเพ็ญกุศลที่ถูกต้อง และแนวทางการส่งเสริมการให้ทานตามเทศกาลและประเพณีที่ถูกต้องได้ผลสรุปดังนี้

4.1 การให้ทานในพระพุทธศาสนาเถรวาท

ถ้าจะถามว่าชีวิตควรอยู่เพื่ออะไร หากจะตอบตามหลักพุทธธรรมก็ตอบได้ว่าชีวิตควรอยู่เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อสร้างคุณดีและเพื่อพัฒนาตนและสังคม ซึ่งทั้ง 3

ประการนี้ นำไปสู่เป้าหมายสูงสุดคือความพ้นทุกข์ และทุกคนในสังคมยังคงแสวงหาความสุขที่แท้จริง ทั้งที่ความสุขอันแท้จริงที่เป็นพื้นฐานสำหรับคนในสังคม และเป็นความสุขที่เป็นความดีที่ทำได้ง่าย ๆ นั่นก็คือทาน ซึ่งคนในสังคมยังมีความเข้าใจที่ผิดไปจากหลักพุทธศาสนา คนในสังคมยังมีทัศนคติในเรื่องทานที่เข้าใจว่าการให้ทานคืออามิสทาน การให้สิ่งของที่มองเห็นว่าใหญ่โตเพื่อแสดงถึงฐานะบารมี แต่ทานในพุทธศาสนา หมายถึงการให้ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่หวังผลตอบแทน ทานยังหมายถึงการสงเคราะห์ การบริจาค การแบ่งปัน การเสียสละ ไม่ว่าจะเป็นการให้สิ่งของ อันเป็นการเสียสละทรัพย์สินของตนให้แก่คนอื่น เป็นการเฉลี่ยความสุขที่ตนมีให้กับคนอื่น หรือเป็นการบำรุงศาสนาให้ดำรงคงอยู่ได้เพื่อประโยชน์ของสังคม การให้ทานมีทั้งอามิสทาน (การให้สิ่งของหรือวัตถุที่ควรให้) ธรรมทาน (การให้พระธรรมคำสั่งสอน) หรือแม้กระทั่งการให้หนังสือที่ดี ๆ ชักเลม การให้ความรู้ และการให้อภัยไม่ว่าคนหรือสัตว์ (อภัยทาน) หรือการให้ความปลอดภัย ความไม่มีภัยแก่ตนเองและผู้อื่น

พุทธศาสนาเน้นจุดมุ่งหมายของการให้ทาน ให้เพื่อบูชาคุณ ให้เพื่อสาธารณะประโยชน์ (ส่วนรวม) ให้เพื่ออนุเคราะห์ ให้เพื่อสงเคราะห์ ให้เพื่อชำระกิเลสหรือเพื่อสร้างความดี จะเห็นได้ว่าการให้นั้นก็เพื่อจัดความตระหนี่ ความหวง ความเห็นแก่ตัว ซึ่งก็คือการกำจัดกิเลสในจิตใจของตนเองนั่นเอง และเรารู้ว่าในทางพุทธศาสนาให้ความสำคัญแก่ทาน เพราะทานจัดเป็นการทำบุญอย่างหนึ่งในบุญกิริยาวัตถุ 3 เป็นการสั่งสมบุญบารมีให้กับตนเอง ในทัศนะของคนในสังคมที่เป็นชาวบ้านในหมู่บ้านที่สืบต่อกันมาหลายช่วงคนจะให้ความสำคัญของทานในลักษณะที่ผิดไปจากหลักพุทธศาสนา หรือพระไตรปิฎกที่แตกต่างกันในเรื่องของความเข้าใจในหลักปฏิบัติซึ่งเกี่ยวข้องกับแนวทางการให้ทาน

4.2 การให้ทานของพุทธศาสนิกชน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

พุทธศาสนิกชนตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นชาวบ้านที่ยึดถือปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีการปฏิบัติเกี่ยวกับความเชื่อและศรัทธาในพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนา มิได้ละเลยต่อความเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี คือยังทำบุญให้ทาน แต่พระภิกษุสงฆ์ตลอดถึงเพื่อนมนุษย์และสัตว์ทั้งหลายตลอด แม้ว่าในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจะเพิ่มขึ้น การใช้ชีวิตเริ่มปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยที่ก้าวผ่านไป ตามกระแสโลกาภิวัตน์แล้วก็ตาม การทำบุญให้ทานก็ยังเหนียวแน่นคงอยู่คู่ไปกับจิตใจของพุทธศาสนิกชนเสมอมา

พุทธศาสนิกชนตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ มีความเข้าใจตรงกันว่าทาน คือ การให้ เช่น ให้ทานกับพระด้วยการตักบาตรทุกเช้าและไปวัด การให้ทานสิ่งของชาวบ้านนั้นก็ยังเป็นการให้ทานที่เป็นพื้นฐาน คือ ปัจจัย 4 คือ สิ่งของ เครื่องใช้ พวกอุปโภคบริโภค เน้นและคุ้นเคยกับวิถีปฏิบัติแห่งวัฒนธรรมสมัยก่อนมานานมาก แต่ ณ ปัจจุบัน ทานของชาวบ้านเริ่มมีความหมายที่กว้างขึ้น ไม่จำกัดเหมือนสมัยก่อน เช่น

ให้ความช่วยเหลือ ให้ความมีน้ำใจให้การแบ่งปัน ให้คำปรึกษา ให้ความศรัทธา เพื่อสร้างบุญบารมี บุคคลที่ชาวบ้านส่วนใหญ่ให้ทานจะแบ่งได้ 5 กลุ่ม คือ 1) พระสงฆ์ โดยให้เหตุผลว่าเป็นผู้ทรงศีล เป็นผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ มีความประพฤติถูกต้อง ดำเนินชีวิตตามหลักธรรมคำสอนของพระศาสนา 2) ญาติ เช่น พ่อแม่ ครูบาอาจารย์และมิตรสหาย เนื่องจากบิดามารดาเปรียบเหมือนดังพระอรหันต์ 3) คนชรา คนพิการ คนยากจน เด็กกำพร้า 4) หน่วยงานต่าง ๆ เช่น มูลนิธิ โรงพยาบาล โรงเรียน มหาวิทยาลัย ฯลฯ และ 5) สัตว์เลี้ยงทั่วไป พุทธศาสนิกชนตำบลคูเมืองมองว่าการให้ทานเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต การให้จึงมีวัตถุประสงค์มากมายแล้วแต่บุคคล เช่น เพราะความสงสาร อยากช่วยเหลือ อยากได้บุญกุศล อยากมีความสุขปรารถนาสวรรค์ พระนิพพาน อีกอย่างเคยเห็นพ่อ แม่ ตา ยาย พาปฏิบัติ ถือเป็นธรรมเนียมประเพณีที่ต้องทำสืบกันมา และส่วนหนึ่งมาจากจิต ใต้สำนึกที่ถูกปลูกฝังของคนในครอบครัวเพื่อสืบทอดวัฒนธรรมพระพุทธศาสนา และเห็นใจในฐานะที่เป็นเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

นอกจากนี้ยังให้ทานตามหลักศาสนาของชาวพุทธแล้ว พุทธศาสนิกชนตำบลคูเมืองมีเหตุให้ทาน คือ 1) เลือกก่อนให้ 2) คิดก่อนให้ 3) ให้ตามความเหมาะสม 4) ดูจากบุคลิกภาพลักษณะ 5) ให้ตามฤดูกาล มีการคัดเลือกผู้รับทานและผู้ให้ทาน ผู้รับทาน แบ่งได้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ไม่เลือกผู้รับทานกับกลุ่มที่เลือกผู้รับทาน เช่น พระสงฆ์ เลือกคนที่ยากจน คนด้อยโอกาส ผู้ที่เดือดร้อนขาดแคลน คนขอทาน เด็กกำพร้า คนพิการ และบุคคลที่น่าเชื่อถือมากที่สุดไว้ใจที่สุด มียกเว้นว่า คนดื่มสุรา คนขี้ยา ไม่มีคุณสมบัติเป็นผู้รับทาน ส่วนผู้ให้ทาน ควรเป็นผู้มีจิตใจกว้างขวาง สะอาด บริสุทธิ์ ทำแล้วไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับตัวเองครอบครัวและผู้อื่น ควรเป็นคนดี มีเจตนาจะให้ แบ่งปัน และมีความพอเพียง ควรเป็นผู้ไม่มีความเดือดร้อน มีจิตใจใสสะอาด บริสุทธิ์ ควรจะมีจิตใจดีงาม มีศีล สร้างศรัทธาด้วยความบริสุทธิ์ ไม่คิดจะเอาเปรียบ (เอาหน้า) หรือสร้างความเดือดร้อนให้กับคนอื่นเป็นคนมีความเมตตา ชอบทำบุญให้ทาน เป็นผู้มีบุญ บารมีสูง มีบุญเก่า ควรเป็นผู้ประกอบด้วยศรัทธามีศีลสุจริตไม่โกงไม่ลักขโมย มีวุฒิภาวะสูง นำเคารพนับถือ ต้องเป็นเหมือนพระภิกษุหรือมีจิตใจเหมือนพระ และมีความแตกต่างไปตามวิถีชีวิต และความเป็นอยู่ ให้ความสำคัญด้านเจตนา และความเมตตาต่อทุก ๆ ชีวิต และมีบางกลุ่มที่ให้ความเห็นว่าไม่จำกัดคุณสมบัติผู้ให้ทาน ทุกคนสามารถทำทานได้

วิธีให้ทานของพุทธศาสนิกชน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ก่อนให้ทาน ขณะให้ทาน หลังให้ทาน ชาวบ้านตำบลคูเมือง รู้สึกริษยาและปีติ มีความดีใจ และเบิกบานใจ โดยมีเจตนาเป็นที่ตั้ง เพราะการให้ไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องทรัพย์สินเงินทอง ถ้ามีใจเจตนาแล้ว ทานที่ให้อย่างสร้างพลังแห่งความสุข การให้ล้วนแต่ผ่านการคัดเลือกเป็นอย่างดี มีความเหมาะสม ถึงแม้จะทำด้วยตนเองหรือฝากกับคนอื่นก็ตาม สิ่งของที่ให้ต้องสุจริตไม่ลักขโมยและตามกาลเวลา เป็นการให้ทานที่ดี ส่วนการให้ทานที่ไม่ดีนั้นคือ สิ่งของที่ลักขโมยมา

ทานที่ให้แล้วสร้างความทุกข์ภายหลังเพราะทำเกินกำลังและบางคนให้ทานเพื่อเอาหน้าเอาตา ไม่ควรที่จะทำอย่างยิ่ง และอานิสงส์ของทานที่มีมาก คือทำทานด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและผู้อื่น การสั่งสอน อบรมคนให้อยู่ในศีลในธรรม (ธรรมทาน) การให้อภัยกัน ไม่ถือโทษโกรธกัน การรักษาศีล 5 (อภัยทาน) ทานประเภทนี้ย่อมได้รับอานิสงส์มาก ไม่สร้างความแตกแยกหรือเบียดเบียนกัน มีความสามัคคี ประดองกัน

ประโยชน์สูงสุดของการให้ทานของชาวตำบลคูเมือง คือ ความสุขที่เกิดจากการให้ได้เป็นบุญกุศลทั้งในปัจจุบันชาติ และอนาคตชาติ เกิดชาติหน้าจะได้มีสุขความพร้อมทุกอย่าง กระทั่งความสบายใจ ประโยชน์สูงสุดคือการสะสมเสบียงบุญไว้เพื่อเตรียมพร้อมในการออกเดินทาง ทั้งในปัจจุบันชาติ หรืออนาคตชาติ ให้ความสำคัญกับพระนิพพานทำให้มีความสุขกาย สบายใจ ซึ่งก็จะส่งผลชีวิตดำเนินไปอย่างมีความสุข รวมทั้งเป็นการให้ผู้อื่นมีความสุขด้วย ซึ่งภาษาสมัยใหม่เรียกว่า เป็นการเฉลี่ยความสุขให้กัน

ในวิถีชีวิตของชาวบ้านตำบลคูเมืองในปัจจุบัน ที่เปลี่ยนจากชุมชนเล็ก ๆ จนกระทั่งเป็นชุมชนขนาดกลาง จึงต้องตระหนักถึงความสำคัญของการเป็นผู้ให้ วัฒนธรรมการเคารพผู้อาวุโส การขอพร และคำสั่งสอนให้ประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ยังมีให้เห็นอยู่เป็นประจำ ยังคงเหนียวแน่นกับการเข้าวัดฟังธรรม เป็นตัวอย่างให้เห็นและปฏิบัติตามอยู่เสมอ แม้ว่าทุกวันนี้ผู้อาวุโส หรือผู้นำชุมชนจะลดน้อยถอยลง แต่ยังมีคนรุ่นใหม่ที่มีการศึกษาและคนที่ได้รับการปลูกฝังให้รักษาขนบธรรมเนียม ประเพณีที่ดีงามถูกต้องยังพากันยึดถือตามฮีตตามคองของรุ่นเก่า ที่น่าจะเรียกว่า เป็นการส่งผ่านความเชื่อความศรัทธาของรุ่นต่อรุ่น เป็นการแสดงให้เห็นว่า การให้แม้เป็นเพียงจุดเริ่มต้นที่เล็ก ๆ ที่อาจไม่มีใครคิด แต่นั่นคือจุดเริ่มต้นที่ยิ่งใหญ่ของคนในสังคม คนในประเทศ

ดังนั้น การให้ทานจึงเป็นก้าวแรกแห่งการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ตระหนักในประโยชน์สุขที่เกิดจากการให้ ส่งเสริมให้ทุกคนรักการให้ เป็นผู้ให้อยู่เสมอ จนมีการให้เป็นหลักสำคัญในการดำเนินชีวิต ซึ่งจะทำให้ประสบความสุข ความสำเร็จ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในที่สุด

4.3 แนวทางการส่งเสริมการให้ทานของพุทธศาสนิกชน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

แนวทางการส่งเสริมให้ความรู้และความศรัทธาในการให้ทานที่ถูกต้อง การที่จะส่งเสริมความรู้และความศรัทธาต้องส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนให้รู้ถึงความหมายของการให้ทานที่ถูกต้องตามหลักพุทธศาสนา คือ 1) ให้ความรู้และความศรัทธาที่ถูกต้อง 2) มีการจัดกิจกรรมการทำบุญให้ทานในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา 3) มีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง และให้ความรู้ความเข้าใจในลักษณะการให้ทานที่ดี วิธีการให้ทาน และจุดมุ่งหมายของ

การให้ทานทำการให้ทานแล้วได้อะไร ทานคือการให้ด้วยความบริสุทธิ์ การให้โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ทำให้เกิดผลบุญ ผลบุญที่ทำให้เรามีชีวิตสมบุรณ์ขึ้น ดังนั้น ทานเป็นพื้นฐานของการพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้ในสิ่งที่ควรให้กับคนที่ควรได้ การผลบุญจากการให้ทานจะนำมาซึ่งความสุขของเรา การให้ทานควรให้ด้วยลักษณะการให้ทาน 5 ประการ ดังนี้ การให้ทานควรให้ด้วยศรัทธา ให้ทานด้วยความเคารพ ให้ทานตามกาลอันควร ให้ทานด้วยจิตอนุเคราะห์ และให้ทานไม่กระทบตนและคนอื่น ซึ่งการให้ทาน มีจุดมุ่งหมายการให้ทานเพื่อมุ่งปรับปรุงจิตใจให้สูงขึ้น ละเว้นการยึดติดกับทรัพย์สิน ละเว้นต่อกิเลส ซึ่งนี่คือจุดมุ่งหมายในการให้ทาน ซึ่งพุทธศาสนิกชนตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ มีความรู้และความศรัทธาในการให้ทาน คือ การเสียสละทรัพย์สิน ช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน กรรรมดีจากให้ทานไปจะส่งผลดี ละจากกิเลส บำเพ็ญบุญกุศล ซึ่งเป็นความรู้และความศรัทธาที่ถูกต้องแต่ยังไม่ครบเซที่เดียว ควรจะส่งเสริมความรู้ ความศรัทธา ความเข้าใจเพิ่มเติมเรื่อง ลักษณะการให้ทาน 5 ประการ ให้ด้วยศรัทธา ให้ด้วยความเคารพ ให้ทานตามกาลอันควร ให้ทานด้วยจิตอนุเคราะห์ และให้ทานไม่กระทบตนและคนอื่น เท่านั้น พุทธศาสนิกชนจะได้ความรู้และความศรัทธาในการให้ทานความถูกต้องและครบถ้วน

แนวทางส่งเสริมการบำเพ็ญกุศลที่ถูกต้อง ต้องเข้าใจว่าพิธีการบำเพ็ญกุศลที่ถูกต้องมีอะไรบ้าง แต่ละพิธีบำเพ็ญกุศล มีความหมายและจุดประสงค์ที่แตกต่างกัน เพราะทุกศาสนามีพิธีกรรมเป็นเครื่องมือให้พุทธศาสนิกชนใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ เป็นศาสนพิธีจนกลายมาเป็นวัฒนธรรมและจารีตประเพณีของชาติที่มีการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นเป็นระยะเวลานาน ซึ่งศาสนพิธีมีความเป็นระเบียบแบบแผนและแบบอย่างที่ยึดปฏิบัติในพระพุทธศาสนา ซึ่งศาสนพิธีแยกได้หลายประเภท ได้แก่ ประเภทของศาสนพิธีทางพระพุทธศาสนาและประเภทของงานศาสนพิธี ประเภทของศาสนพิธีทางพระพุทธศาสนา ประกอบด้วยกุศลพิธี พิธีกรรมเฉพาะตัวบุคคล เช่น การรักษาศีล 5 การปฏิบัติตัวแสดงตัวเป็นพุทธมามกะที่ดี เป็นต้น บุญพิธี เป็นการทำบุญเป็นแบบครอบครัว ในสังคม ประเพณีวิถีชีวิต มี 2 ประเภท พิธีทำบุญงานมงคลและพิธีทำบุญงานอวมงคล และทานพิธี คือการถวายสังฆทาน ถวาย ถวายผ้าอาบน้ำฝน ประเภทของงานศาสนพิธีนั้นประกอบด้วย งานพระราชพิธี งานที่พระมหากษัตริย์โปรดเกล้าฯ ให้จัดขึ้น งานพระราชกุศล เป็นงานที่พระมหากษัตริย์ทรงบำเพ็ญ พระราชกุศล งานรัฐพิธี เป็นงานที่รัฐบาลจัดเป็นประจำและทูลเชิญพระมหากษัตริย์และงานราษฎร์พิธี งานที่ตามความเชื่อในสังคม ชุมชนนั้น งานที่รำลึก ผู้ล่วงลับไปแล้ว เป็นต้น ซึ่งในแต่ละพิธีนั้นมีองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้ ดังนี้ พิธีกรรม การกระทำวิธีในแต่ละพิธีนั้น ๆ พิธีการ ขั้นตอนที่กำหนดเป็นขั้นตอนลำดับตั้งแต่ต้นยันจบพิธี และพิธีกรผู้ดำเนินการประกอบพิธีนั้น

การบำเพ็ญกุศลของพุทธศาสนิกชน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ส่วนมากเป็นบุญพิธี งานอวมงคล งานพระราชทานน้ำหลวงอาบศพ การเตรียมการทำบุญงานบำเพ็ญศพ 7 วัน 50 วัน หรือ 100 วัน งานมงคลของพระพุทธศาสนาเทศกาลและพิธีต่าง ๆ ส่วนงานการทำบุญของพระพุทธศาสนา 3 ประการ คือ ทานมัย บุญเกิดจากการให้ทาน ศีลมัย บุญสำเร็จ ด้วยการรักษาศีล ภาวนามัย การถวายทาน ซึ่งพุทธศาสนิกชนตำบลคูเมืองนั้นนิยมทำสังฆทานเป็นประจำ ให้ทานโดยที่วัดประจำชุมชน ปาฏิบุคลิกทาน ให้ทานระบุนผู้รับ อาณิสสที่พุทธศาสนิกชนจะได้รับคือได้ความสงบสุข ความสามัคคีในชุมชน เนื่องจากพุทธศาสนิกชนนั้นนิยมให้ทานเป็นชีวิตประจำวัน ทำบุญตักบาตรเป็นที่ปฏิบัติดีและปฏิบัติชอบ ทำให้ชุมชนนั้นเต็มไปด้วยความสุข ซึ่งการทำบุญด้วยการให้ทานนั้นจุดมุ่งหมายคือการแบ่งปันเสียสละต่อสังคม ให้กับบุคคลที่เดือดร้อน ส่งเสริมคุณงามความดี ซึ่งพุทธศาสนิกชนนั้นเชื่อว่า อาณิสสจากการทำบุญจะติดตัวไปทุกที่ไม่เหมือนทรัพย์สมบัติที่หมดอายุขัยแล้วนำติดตัวไปไม่ได้ ซึ่งจากที่กล่าวมา พุทธศาสนิกชนตำบลคูเมืองนั้นได้บำเพ็ญกุศลกันเป็นชีวิตประจำวัน เป็นสังคมที่ควรน่าเป็นแบบอย่าง เพราะฉะนั้นเมื่อรู้วัตถุประสงค์มุ่งหมายของการทำบุญคือแก่นไม้แล้ว เราควรส่งเสริมด้วยเปลือกไม้นั้นก็คือศาสนพิธีต่าง ๆ เช่น งานบุญพิธี ส่วนมาก พุทธศาสนิกชนจะนิยมทำงานอวมงคลแก่ญาติที่ผู้ล่วงลับไปส่วนใหญ่ ควรส่งเสริมให้มีส่วนศาสนพิธีงานมงคลต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ซึ่งยังจัดศาสนพิธี กุศลพิธี บุญพิธี ทานพิธี ให้มากขึ้น เป็นการส่งเสริมการบำเพ็ญกุศล

แนวทางการส่งเสริมการให้ทานตามเทศกาลและประเพณีที่ถูกต้อง ตามหลักพระพุทธศาสนา โดยแนะนำให้พุทธศาสนิกชน เข้าใจว่าแต่ละเทศกาลนั้นมีประวัติความเป็นมา มีความสำคัญ และที่สำคัญคือให้เข้าใจการทำบุญ ทำแล้วได้รับประโยชน์ได้รับอาณิสสจากการทำบุญ ทำบุญอย่างไรบ้าง ประเทศไทยเป็นประเทศเมืองพุทธ จึงมีเทศกาลประเพณีและวัฒนธรรมทางพุทธศาสนา ซึ่งประเพณีและวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ดีงามเป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น ถือว่าเป็นพิธีกรรมที่สำคัญทางศาสนา มีระเบียบแบบแผนเป็นวิธีเพื่อให้เป็นพฤติกรรมที่พุทธศาสนิกชนปฏิบัติตาม ความเชื่อและความศรัทธา

ซึ่งพุทธศาสนิกชน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ นับถือพระพุทธศาสนา เป็นพุทธมามกะ การเชิญชวนพุทธศาสนิกชนมาบำเพ็ญกุศล สะสมผลบุญให้ทานตามเทศกาลและประเพณีตามหลักพุทธศาสนา วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันพระหรือวันธรรมสวนะ เข้าพรรษา ออกพรรษา ประเพณีการถวายผ้าอาบน้าฝน ประเพณีตักบาตรเทโว ประเพณีสลากภัต ประเพณีการทอดกฐิน ประเพณีทอดผ้าป่า ประเพณีทำบุญวันสารทไทย ประเพณีการบวชนาค ประเพณีขึ้นบ้านใหม่ ประเพณีแต่งงาน ประเพณีการจัดงานศพ การทำบุญอุทิศสวดกุศล โดยรวมแล้วประเพณีที่สืบทอดกับมาอย่างต่อเนื่อง การทำบุญ ฮีต 12 คอง 14 ที่สืบทอดกันมาของคนในตำบลคูเมือง บุญพระเวส บุญสงกรานต์

บุญเข้าพรรษา บุญข้าวประดับดิน บุญสลาก บุญออกพรรษา บุญกฐินและบุญประจำหมู่บ้าน ด้วยที่พุทธศาสนิกชนตำบลคูเมือง เข้าวัดทำบุญกันอย่างต่อเนื่องอยู่แล้ว เวลามีงานเทศกาล พุทธศาสนา คนในหมู่บ้านจะรวมตัวกันมาช่วยกันจัดกิจกรรม ช่วยกันมาเตรียมสถานที่ อุปกรณ์ และดำเนินลำดับพิธีกรรมศาสนา ไม่ว่าจะเป็นงานบุญอื่น ๆ พุทธศาสนิกชนตำบลคูเมือง ก็ให้ความสนใจและความร่วมมือเสมอ การที่จะส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนให้ทานนั้น มีแนวทางที่ส่งเสริมการให้ทานตามเทศกาลและประเพณี จัดเป็นจารีตประเพณี ที่ปฏิบัติสืบทอดกันมา เป็นการให้ความรู้ความชัดเจนเกี่ยวกับความเป็นมาว่าเพราะอะไรแต่ละเทศกาล จึงจัดพิธีกรรมแบบนี้ ๆ เมื่อเวลาพุทธศาสนิกชนร่วมเทศกาลและประเพณี ทำให้รู้ประวัติ และความเป็นมา จนทำให้รู้สึกในการอยากมีส่วนร่วมในกิจกรรมและร่วมสืบทอดประเพณี มากยิ่งขึ้น และอบรมให้ความรู้แก่เยาวชนและองค์กร ทั้งในโรงเรียน ชุมชนหมู่บ้าน และหน่วยงานรัฐทุกภาคส่วน ให้สามารถนำไปปฏิบัติเองได้ หมายความว่า ทำให้เป็นรูปธรรม อย่างชัดเจน เกิดความชำนาญ และ แนะนำผู้อื่นได้ ที่สำคัญคือ การปฏิบัติให้เป็นมาตรฐาน เดียวกัน เพื่อให้เยาวชน ประชาชนในท้องถิ่น มีความรู้ในการทำพิธีอย่างถูกต้องและเกิด ประโยชน์ในเชิงวิชาการ เป็นการรักษาเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ที่มีความหลากหลายให้คงอยู่ อย่างยั่งยืน ส่งผลให้สังคมไทยมีจารีตขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม และเป็นการอนุรักษ์ วัฒนธรรมประเพณีของชาติ ให้ดำรงอยู่สืบไป และที่สำคัญคือ การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ให้มีการสืบทอดและพัฒนาอย่างยั่งยืนสืบต่อไป

5. ข้อเสนอแนะ

ศึกษาการให้ทานของพุทธศาสนิกชนตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ยังมีประเด็นน่าสนใจควรแก่การวิจัยเพิ่มเติม ดังนี้

5.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปปฏิบัติ

1. แนวทางการส่งเสริมให้ความรู้และความศรัทธาในการให้ทาน ตามหลักพระพุทธศาสนาเถรวาทว่า ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะให้นำผลวิจัยไปปฏิบัติ เพื่อจะได้ เข้าใจและนำผลวิจัยไปปฏิบัติอย่างถูกต้องและมีเป้าหมายวิธีการอย่างชัดเจน

2. แนวทางการส่งเสริมวิธีการให้ทานของพุทธศาสนิกชน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะให้นำผลวิจัยไปปฏิบัติ วิธีการให้ทานที่ ถูกต้อง ลดความเห็นแก่ตัว ลดการยึดติดวัตถุ ให้ทานวัตถุสิ่งของที่ดี สะอาดและจำเป็นหรือ บรรเทาความเดือดร้อนผู้รับทาน ให้วิทยาทานและสอนธรรมะ ให้เป็นธรรมะทาน เพื่อสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดี สร้างความสามัคคี และสร้างความดีต่อคนในตำบลคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

3. แนวทางส่งเสริมการบำเพ็ญกุศล ต้องส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะให้นำผลวิจัยไปปฏิบัติ ส่งเสริมการ บำเพ็ญกุศล เพิ่มวิธีการบำเพ็ญกุศล งานมงคล งานอวมงคล ทานพิธี การถวายสังฆทานแก่

กลุ่มพระสงฆ์ เพื่อให้พุทธศาสนิกชน เสียสละวัตถุเพื่อบำเพ็ญบุญกุศล และเสริมสร้างสุขภาพจิตที่ดี

4. แนวทางการส่งเสริมการให้ทานตามเทศกาลและประเพณีให้พุทธศาสนิกชนตำบลคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ให้มีความสำคัญวันสำคัญต่าง ๆ ทางพระพุทธศาสนา เป็นแบบอย่างที่ดีให้สังคม ลูกหลานและเยาวชนในสังคมเพื่อจะเป็นพุทธศาสนิกชน เวลาเมื่อประเพณีงานบุญ ชวนเยาวชนมาช่วยกันจัดกิจกรรม เช่น บุญเข้าพรรษา บุญออกพรรษา วันวิสาขบูชา เป็นต้น ให้ผู้ใหญ่ในครอบครัวชุมชนหมู่บ้าน ครูในโรงเรียน ให้ร่วมกิจกรรมงานบุญในหมู่บ้านเพื่อสืบทอดประเพณีได้อย่างถูกต้องต่อไป

5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะสงฆ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ควรให้ความร่วมมือในการนำแนวคิดที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไปปรับใช้ในการส่งเสริมการให้ทานของชาวพุทธในท้องถิ่นต่าง ๆ ของประเทศไทย

5.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางส่งเสริมการให้ทานของพุทธศาสนิกชน ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้พบว่า ยังมีประเด็นที่ควรศึกษาวิจัย เพิ่มเติม ดังนี้

1. ศึกษาทัศนคติของเยาวชนต่อการให้ทานในพระพุทธศาสนาในกายเถรวาท
2. ศึกษาการบำเพ็ญทานบารมีของพระโพธิสัตว์: กรณีศึกษาพระเวสสันดร
3. ศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการให้ทานของพุทธศาสนิกชนอำเภออื่น ๆ ของจังหวัดบุรีรัมย์

เอกสารอ้างอิง

- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสุวิทย์ วิเศษโสโก. (2541). **ทาน: ก้าวแรกแห่งการพัฒนาคุณภาพชีวิต**. พิมพ์ครั้งที่ 4. ปทุมธานี: มูลนิธิธรรมกาย.
- พระพุทธรัชชิตาจารย์. (2548). **คัมภีร์ชินาลังการฎีกา**. แปลโดย รังษี สุทนต์และคณะ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิญญูณ.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2543). **พุทธธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เสฐียร พันธงชัย. (2516). **ศาสนาเปรียบเทียบ**. กรุงเทพมหานคร: ผดุงวิทยาการพิมพ์.
- สุชีพ ปุญญานุภาพ. (2533). **พระไตรปิฎก ฉบับสำหรับประชาชน**. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.